

ԻՍԹԱՆՊՈԼ 12 ՅՈՒԼԻՍ

ኮ ሀ ሶ ኮ ሸ ኮፍ ኒ

ԻՆՎԵՍՏԻՐԱ ԿԵ ՐՈՒՄԻԱ

Պու արա Խնկիրիզ հիւքիւմէթի ,
բուսիանըն ճիւտիւթան ունորպարընա
ոօղբու իլէլէմէիս մէսէլսիսն տուրիւնէ
կէօնա բօլիթիզա թուլմաճազը հազ-
զընսա մուպահապալար օլունմադտա
տոր :

Պապը լար, Բուսիս եւայլթ արթըր
տըգնա, գուպլթի ինգըրադ պուււսնադ
տըր տիյրէք, Ինկիլթէրանըն պու եւել
տն գորգանադ պիր շէյի եօդ տըր տլ
լըր . պապը լար Բուսիս, Եարդ աշալի
տնին ախլէադընա գիւտտ, աշինա օլ
նաղուստան, իլրուտ, Հինախթանա
հալիսիսին հիւսնա թէվէճնիսին
ճէլդ իտէպիլիը թախմինի իլ, Բուսիս
տօղըուտան տօղըու Հինախթանա հիւ
ճիւմ իտէմլդ իսէ տէ, աշալիյի հիւ
քիւմլթէ գարշը չըդարապիլիը զան
խտլըր, վէ պապը լար Բուսիսանըն Հին
ախթանա տօղըու տաշա իլըրի կլլմէ
մէսի հադդընտա, շիտիտն պլր միւ
քեալէմէ աշըլմասըն միւնասիպ կէօ
րիւրլըր, Թապըլ պուււսնադ պիրէր պի
րէր ճէրճ իտէրլ,ք, «պիդիմ, տըր պու
պապուտ, էն ֆէնա բօլլիթիգամըլ բօլի
թիգամըլ օյմասըղըր տըր » :

Ինկիլեզ միլլեթի, պըրադալըմ տի
կեր մատտելլերի, քէնտի էհալիլըրնի
իտաբէ խուսուսունտա էն իլէրուէ մի
լէթէրտէն պիրսի տիր. նիզամնամէսին
տէ պաղը պալմը միպտիլէր վար տըր
մէսէլա, բաղար կիւնլըրի օրատա պու.
լունան Միսլիւմանըն, Կահուտինին
վէ եախօտ սոյիբ խրիսթիան օլմայան
էֆըրաուըն, խրիսթիան իլ բազար թուլթ
մայա մէհպուր օլմաուր, լաքին պու վի
պուսա պէ յնղըր մէպտիլթ միլ ֆլորուսան
նւվլիտուն օլուպ, նիզամնամսինին ու
մուժ մէպտիսին զայլթ սըրպսլտ տիր
եանի բարլամնթտէ էքսլըյլթին պիլ
շէյէ դարար վըէպիլմէսի, հիշ պիլ
շէյ իլէ մին օլմամըշ տըր :

Հայ պուքի, Ինկիլիզ միլիթթինս
ախլետզը, Ինկիլիզ օմայանը չօղլու
քննոի կիպի առամ ելրինէ դօմաղ օր
տուղունտան, պաղը գիլլ ու դալ տա
խի իշիթիլեր իսէ, պու ելուզտէն տիր
մխէլա Խըլանտալըտը, Ինկիլիզ օմա
եղպ, Ինկիլիզ թէպատաթը տըրլար . քէ
զա Հինտլիլը, վէ սայիրէ . պունլա
Ինկիլիզ միլլլթինտէն օլալար, չիմո
նաթըլ իտարի օլույօրլար իսէ, շիւրհէսի
պլօյէ իտարի օլունմայաճադար, վ
Ֆէնիլընալըն վէ պալլէն Հինտլիլին ու
ֆազ թէլիքը դըմիլտանըշլարը վուզո
պուլամայաճադ իտի :

Ինկիլիլիւր Ինկիլլըրայը խոր
իթտիքէրի վազըմ, Ինկիլլըրան
տիւլմնի խարիճտէ, լաքին Իրմնոտայ
վէ Հինտիայը խորաւ, իթտիքիւրնտէ
տիւլմնի խարիճտէ վէ տախիտէ պէլ
լըլըլը, վէ տիկիւր պիր միլլէթտէն միւ
րէթթէպ պիր մէմուլէքի խորաւ իթտիք
լըրնտէ, ճնու քէնտիլլըրն մուլի տի
ռէյու ապա խաթթըրաբըրնա պիլէ գո

մագլար , իւլա քէնտիւրին տիւքենանը
տըը . քիֆայլթ իտեր վէ ֆաղլա ազճէ
կէթիբիբիտէ , պուտիւքենանը պիւթիւն
գոռվլթիթիբի իէ կլլրլնտէն չըդարմա-
մայտ չապալարտըր լաքին զարտըր վրտի
մի , թաթլը եւրինէ պաղլարդ սահիպլինէ
իտտէ իտրլըր . իշթէ եէտի ատալարը
Նուսնտա թէրք իթմլէթի , քի կիչա
իհսան իթտըր . լաքին իշին էշ եււ-
լար իշտի ատալարէն իտարլաի իշին
խորճատըղլարը աքճլյի չէքլմլմլըրի
տէյի՞ մի իտի :

Նհհայէթ Ինկիլիդ միլէթի էվլէ
Սւլլահը, սօնրա լիբահըպիլիը . պուն-
լարա թօգունուլուուլու կիպի, Ինկիլիդ
մէլլէթի օրատա հազըր տոր :

ՊԵՆՏԱՐԵՆ պԻՆ ԵՐԵՂԱՅԵՐ ԴԵՅՄԱՆԻ
 ՄԱ ՕՐՄՈՒԳՃԱՊ, ՇԻՐԶԵՍԻԳ ԲՈՒՍԻԱՆԵՐՆ
 ՇԻՆՄԻՍԻՄԱՆԱ ՄՈՅԵՐՈՒ ԻԼԵՐԵՄԻԱՆԻ
 ՄԵՐԵՄ ԿԵՐԻ ԻԼԵ ՊԱՂԱՃԱԳԼՐԻ :

Բարձրամեծտե, Հինտիսթան նազըրը
թէէ,մինաթ վրմիչ տիր քի, Բուսիա
իլէ Հինտիթան արաաքնտա օլտն ճէօկ-
րաֆիաճա մէլգը օլ տէրէճէ սարը տըր-
քի, Բուսիանըն Հինտիսթանն սինսըրնա
ետողլաշմապը միււմքիւնսիզ տէյիլ իսի-
տէ, չօգ կիւճ սիր շէյ տիր . հալ պու-
քի, Թալմըզ պունա շու ազըրանէ ճէ-
վապը վէրիր հըրշէյի վաղըմ վէ միւ-
հէնտիււրք զօլայլաթըր . պունտան եհ-
կիրմի սէնէ սօքրա, միւհէնտիսիլկին նէ-
հիյէթ թէսպ իսէճէկինի, քիմսէ շիմտի-
տէն քէֆշ իստմիւղ . տաղլարըն ալթըն-
տան շըմէն տըրֆիր կէշէրէքիդ զօ-
լայըրը, շիմտի պուրունմուշ վէ իճըր-
ալունմադտա տըրը, շիմտի օ սարը տէ-
նիյինէ մէլգըրլըր, միւհէնտիսիլկ սայէ-
սինստէ տըւզ օվայտ թճաճիլլ օլունսպի-
լիր :

Մալիւմ օրաուղու իւզրէ, Հինտիս
Թանտա Ինկէլիզ հիւքիւմէթի խտարէսի
Թաճճընտա 200 միլեօն աճալի պու-
լումնագտա տըր, պուճար 1857 Թա-
րիխնէ, աէկէն, պիը իմթիէալլը դում-
բանէա խտարէսի Թաճճընտա իտիլը
լաքն աճալի տայիմա ուֆիազ Թիֆլիս
րէփօլիսիօնլար իլէ, պու դումբանէա-
տան խօշուտ օլմատըղաըընը պէյտն ի-
տէրլըր իտի, պու հալի բուրլամէնթօ-
միւլաքրէյէ գօյրադ, Հինտիսթան
խտարէսի միլքիւր դումբանէանըն է-
լինտէն ալտը, վէ 1860 տան պիլու պու
խտարէ պիւսիւլմէթիւն հիւքիւմէթին էլի-
նէ, կէչտի, հալ պու զի, օ թարիլտան պէ-
րու հիւքիւմէթի պու խտարէ հազըընտա
պիը բօլիթիլա եա ուսուլ իթիթիլադ իթ-
միլիկիտէն, աճալիլին միլքիւր դում-
բանէանըն խտարէսի էիլլիւնտէն հու-
սուլէ կ'լմիլ օլմա սուղլուղոնու հիւս-
նիւ իլէլէճճիւհէ թէպտիլ իտիմալտի, վի-
իշթէ Բուսիատան տալի իթիթիլլըր
վալլէսէ Բուսիա Հինտիսթանը զապլ
իտալիլիը օլուղու օլմայուպ, իլլա
Բուսիանըն Թիւրքիա հազըընտա իթ-
թիլադ իթիթիլի բօլիթիլանըն օրա-
տա տալի իճրայէ գօմասըն վէսվէ-
սէսի, տիը, էանի աճալինին խօշուլթ-
սուղլուղու սէրմայիլի իլէ տալիլի կիւճ-
լիւքիը բգարապիլտալի:

Ինկիլիլէր պոնու շիմոտուն քեֆէ իշտիքլըրնուն, տահա Բուսիա, գարչը գարչքես սինօրաալ օլմագարըն, վագ- լիմիդի Դայալ իվմէ յիպ, Հինգլիլէրի մե- տնիլլէթ առալղուլարը իլէ լէնգլիբ Խ- տէլլիմ վէ Բուսիանա գարչը 200 միլեօն լէրգիլլէլի անալի հազ րըրաեալըմ տի- մէքտէ տիլլէր, Նլէրէտէքի, տէր Թայ- մըր, մէտնիլլէթ վարտորը, օրառա պար- պարըլըն միհուալի եօգ, պիդ, պէր Բուսիայը շիմոտուն սինօրումուզա կէլմիշ չալմմոշ նագարըր իլէ պադալըմ, վէ էկէր Բուսիա իքի տէվլէթ արաքընտա պու- լունան պարպար գալլըլարը գապլթ իթ- մէր, էֆքետըրընաա Խու, անըն պու նի- յէլթինի լէպըրիք Խուլլիմ, ֆարգալթ Հին- տիլթանըր տալի, տէմիր գտֆէս իլին- տէ սաղղալղալղառն վաղ կէչիպ, մտէն- նիլլէթլէ լէնգլիբ, վէ հլուսիա լէնվէն- ճիւհլէրինի ճէլպ իտէլլիմ ։

Մուծու օւմիւլթէ, վէ • իտարէյէ
քիտիւլմէնէ դարըը, ահալլինի դալլինի
տէքի հիւսնիւ թէվլճհիւհիւսիւ պիւրիճի
սիւսճ մաղամընտա թուծար :

Ինկիլիզ հեքիմէթի Լկեր Թայմը-
ղըն տետիկի կիպի, Հինտիսթան ա-
հաշիբիսի մետէնիլթլէ Թէմլիր իթսէ,
վէ պու ահալի պու կէնա իտարեյե-
պիր ք'ըրէ ալըսա, վէ պունուն սեմե-
րէլըինէ ֆիիէն կ'օրսէ, շիւբհէ վար մըն
տըրքի, պու ահալի արթըզ Բուսիա
պօլուտուրաղընը Թաշըմանա ըաղի
օյուն :

Լաքին մեհեւէտէ պիր նօղթա վար
քի, ինկիւիզ դազէթաւերի չօղլուզ ա-
ղըզ լարենա ալմանադոտա տըր լար. շի օյ-
լէ քի, Հինուիւր մետնիլէթլէ թէնպիւր
գըլընտըզլարը հալտէ, վազըա, Բուսիւր
պօլունտուրաղընը գապուլ իթմիլզլէր
հալ պու քի, ինկիւթլէրա թէնպասը
օմայր թլուր իլէ միւսթազիլ օմազ իս-
թմէ՞յ՝ յիճքլէր մի, Պու պասպտէ Թայ-
մըզ եալընըզ չու ի.քի սաթըր իլէ իգ-
թիքի ս իտլ, Է չինտիւսթան եալընըզ
Զինտի քէնտիին մուհաֆազա իտպի-
ւեր օլտուղունն, իսաթըրա կէթիթմէ-
լիյիզ Է, Պուստան շու աննաշարըր քի,
Հինտիւսթան քէնտի քէնտիին եալընըզ
ճա մուհաֆազա իտպիւթլէր հիլթլէ ա-
լա կէթիթմէյճէլ յիղ վէ Թայմըզլն սէօյ-
լէտիլինտէն թէմամէն պու՞մանէա աննա-
շարմազտա օլտուղուն իպպթ իթմէ քի ին-
տիէնէ անըն այնը պէնտիտէլ քի շու սէօզ-
լէրի քեաֆի տիր. Է Բուսիւսթան օրալար-
տա հազըրըզլ, ինկիւիզ հիւքիւմէ-
թիճին, Հինտիւստա սապիթ գալմասը
իլէ միւսթազլն օլտուղուն տըր. լաքին
պօշ սարթիլաթլէր իլէ օլմայըզ, Բու-
սիւսթան Է թուլթուղուն թարիգին այնի-
նի, իլէ իտարլ միզ թաշթընտա պուլու-
նան ահալ ինին իղթիզալարընը իծրա իթ-
մէ ք թարիգիին իլէ ալարազ Է ։

Դէ՞ս իմիշ Բուսխանքն թութառուզո
թարեգ, եհնէ այնի պէնտտե կլօրեբիւպ
Բուսխանքնըզպլթքնա կէշերտիկէ ահա-
լ խի իտարթ իմմևս իղէ պէքայպի, Բուս-
ճինս իղէ հէմմ ճինս իտմմյէ էջլը իդու-
վթմի է կօյ ստոր վտռտտ քի, առ կիւն-

քի եւ նշխարաբանն ոչ ճիշտ պէ՛ ճիշտ ահայտի
Բոսնականացւոյ : զոր ահնէ սօնորա Բոսն տիրու-
մենինէ գարշը , Բոսն կրպի տիրւմէն օ-
լորդ վէ Բոսն դրլործերն չէքեր :

Թայմիզդրն պու իղորարը պիղիմ միւլ-
լէթիսիդունէ պուլունան Բուսիա ինէպու-
տարը հաղգընտա բւք ալէա պիր նա-
սիհաթ տըր , վէ պունուն թէհրէպէսի-
նի մէհէնէպիմիղ իւզէրինտէ իհրա օլուն-
տուզու տա տիդգաթ իտէնլըրին մա-
լիւմի տիր . լաքին պու մէսէլէյի իղհահ
իլմէյի շիմտիլէք պէր թարաթի իտէլիմ:

Ինկիլիդ հիւքիւմէթինն պու թու-
թաճաղը Տուս բօլիթիգասը, շիւպէ-
սիդ Հինտ լիւալարընն խաթըը իչն
տիր. վէ պիր միւստոթ պու բօլիթիգա
իլէ պու լիւալարը չէքէպիլիր. հայ պու
քի, Հինտիլէրի Ինկիլիպլէթմէք միւրա-
տընա իրէպիլճէք մի. վէ պուշլարըն
Երէրէ յինտէն, մէտէնիլթ իլէ պէրպալէ
էքիլճէք միլլէթիլք վէ վաթմանրլը-
րիք տուշլուստուն չըքքալալիլճէք
մի. պուշլար պիրալ շիւքհէլիլճէլ խու-
սուսի իլէ Միւսլիւմանլըզ վէ խրիթի-
անլըզ ֆարզը, պալլըճա պու շիւք-
հէի թաստիգ իտէպիլիր:

ՆԱԿԻԼԻԷՂԼԵՐԱՆԵ ԶԻՄՈՒՆ ԼԻՐԱՎՆԱԳՐԱԼ
ԳԻՆԱՏԱՆՃԵ ԽՈՐ . ԼԱՔՆԻՆ ՀԻՆՏԱԼԻԼԵՐԻՆ Օ
ՈՒԼՈՒ ՍԱԿՅԱՐՆ ՆԱԿԻԼԻԷՂԼԵՐԻՆ 40 ՄԻԼԵՏՆԵՐ
ԿԷԼԷՐ . ԵՆԱՆԻ ԿՈՒ 200 ՄԻԼԵՏԻՆ ՏԱՀԱԼԻԼԻ
ԼԵՐՈՒՄԵՆ ԱՂ ՆՕԳ ՄԵՏԻՆԻԵԼԻԶ ՄՈՒՅՂՈՒ-
ՄԱՆՆԱ ՄԱԼԷԲ ՕԽՈՒԼՂՈՒ ԿԻՄԻ , ԲՆԱՄԻ
ԼԻԲԱՍՆՆԱ ԲՆԱՄԻ ՍԱՀԻԿ ՕԿԱՏԱԳ ԳԱ-
ՄԱՐ ԱՂՂԼ ԲԵՂՄԱ ԽՈՒՆԿԻԼԻԿ ԵՎՓԱՅ
ԵՎՓԱՅ ՄԻԼՕՄԱԳԻԼ ՕԼՄԱԳԼԵՂԱ ՆԵՐՂՆԱ-
ԿԻԼԻՐ , Օ ՎԱՂՂԻԶ ՆԱԿԻԼԻԷՂԼԵՐԻՆ ԼԱՂԸՄ
ՕԼՄԻ ԲՈՒԼԵՂԻՐԱՆ ԲՈՒՄ ԻՆԵ ԷԼ ԷԼ ՎԵՐԻԿՈՒ,
ՀԻՆՏԱԼԻԼԵՐԻՆ ՆԷՆԵՐԻՆ ԿԱՆԻՍԸՆԱ ՄԻՆ-
ԱՐ իՍԺՄԷՐ ԽՈՐ :

ԽԵԹԷ մէտենի միւլէթէրին պազըը-
տըղլարը մէտենիլէթին սօնու :

Հալ պու քի պուրալար հեր նէ հի-
յէթ քեսպ իթսէ , Բուսիանըն օլ թա-
րաֆլարտա իլըլէմլսինտէն , իլըուտէ
Բուսիանըն ինկիլիդ հիւքիւմէթի ելէ
զալլիէն տօսթ օլմաար նէթիհճսի հասըլ
օլուր . պու տօսթլուզ հեր նէ զատար
իլք պաղըշտա Թիւրքիանա զարարըլ
կօրիւնիւր իսէ տէ , բէք տէ էօյլէ օլ-
մայըպ ազսիսի տիւր . զիւրա ինկիլիդ տօ-
նանմալարը , Հինտ սուլարընա կիտէպիլ-
մէք իչին , Թիւրքիա տէնիլլէրինտէն
կէչմէյէ պօրծըլա օլտուգան , պու տէ-
նիլլէր հիւքիւմի տէնէլլէթ հեր քիմ
օլուր իսէ օլտուն , միւհճէրէս ինկիլիթէ-
րանա զիւրաւտէն տօսթ վէ Բուսիանա
զիւրաւտէն տիւլմէն օլմայր ալըր :

Արդըր խորտիվ խոսինքն ինկիլթէրատա
կէօրտիւկիւ աշրբը իհծիրամաթը տա
պու բօլիթիդանըն էսերի տիր . լաքին
պու իհծիրամաթնէ դատոր շաշաալը օշ-
աալ իհծիրամաթ տայիրէսինթիթէճապուդ
իտէմիդ, զիրա Սիւէհշ Գանաալը Հինտիս-
թան Էօլու օյտուդուտան , պու Եօլուն
Զաթը Շահանէ հիւքմիւնտէն ոլիր վլճճ
իլէ գուրթմուտոր ինկիլթէրատա իլինէ
պէնէմէզ . զիրա Թիւրքիս իլէ Բուսիս
կէ յնխտէ օլան տաթմուդ Եա տիւշմէն .
Իլք հէր նէ տերէճէտ իսէ, խորտիվ ի իլ

Օլան իւնսիյէթ տէ օ տէրէճէտէ տէյիւ
տիր , վէ ետխօտ նէ տէրէճէտէ օլտու-
ղու իսպաթ օյունմամը տրը :

Բէշշմատան աւընան պիր մէջմուպ,
Բրուսիաննն ենին վէ դայէթ աղըը պի
Ֆիթնէքեարլըղընը զահրէն չըգարմադ-
տա տըը: Բրուսիա վէ Մանարիմման
իւընտէ պիր մուհարիպէ վուգուխտէ
պիրլիքտէ հարէքէթ իթմէքիւղիէ իթ-
թիֆազ իթմիշլըր տիր: Պու պապտէ
Ավսթրիա դազէթալարընտան Տէքոսթէն
նա՛մ դազէթմէ չու վէհհ իլի պէհանընէֆ-
եարտ իթմիշլըր տիր:

Մաճառիսիան հիւրերւմէիւ Զրանս
ապէ բրուսիա պէյնիստէ պրէ մուհա-
րէպէ վուգուիստէ հէր նէվի թարիգէ և
լաղըմ կէտիկիստէ իսթիլալ տալի չը-
գարարազ Ավթըրիսնը մէգըրէ մու-
հարէպէյէ կիրիմէսիսէ մէն իիմմէ և
վէ Մաճառիսիան միւրէվ ջըղուսունուն
պոլիստէ պէոյլէ Մաճառիսիանը տա-
լիիստէ հարէքէմ իիմմէսի զըմընտա
խարա իիմմէյէ միւթէահիտ տիր :

բրուստա հիւքիւմէթի, ինթիւլ
վուգուինտէ Մաճառիսթանա լաղլմ
կէլէն ազճէյի վէրմէյէ վէ Ալսիթրիա
հիւքիւմէթի գրամ զըմադէօլիւնսիւք-
տէ, Մաճառիսթան էւրովանըն մուաղ-
զամ տէօվլէթլէրի սըրասընա կէյսին ի-
չին, Շարզատ, Ուլաճ Պուղտանտա,
Սէրվիխատա վէ զայրիհնամէ պիւրթին լիէ-
սիսթրին մէվզըյէ իճըսյէ վաղ իթմէյէ
միւլթէմհէրտ տիր:

Աճգրբար Տէրութեն զազխթափնն
իշ պու պէհանթննոտան, իշէրին կիւ-
լիտէ սաղանթննամադտա վէ հալթթա
վիէննատա անկը իւզէրինէ սէօյշէիւ-
մէքտէ օլտուղու անլաղլմադտա աքր :
Հաքէզա թատիգ օլունտուղունա նէ-
զարէն, Ուլահ Պուղտան պէյի Բրէնն
Եարլը հազրէթէրի Մահմադիսման զը-
րալը իլան օլունահադ վէ Մահմադի-
սմանա, Թունա էհալթթէրի պիրէշտի-
րիլէէք իմի :

Պու արա Մաճարութանտա վու
գու պուլան վագալար մէգգիւր ֆիլմ
նէքեարլըդա պիր պալլանկըն տըր
Ռուսիա պու խոսուտտա պիր մնֆա
աթ պէրլէմէլիպ, եալընը Պէսարա
պիտա Մ Օլոտովաքեանը պիր դըս
մընր լմանիշ հլւքմիւնէ պարաք միւ
Տէքեաֆի օյաճըք իմիյ :

Տիմէք տիր քի մէտելէ Եւրոփանըն
պիւծիւն Շարդ դըթասըն ալթ իւսթ
իթմէք իւզգըննոն ուլապ , պէշլէլիբ-
լէ պիւծիւն Էւրոփատա ումումի պիր
մուհարեպէյէ սէպիպիյէթ վերիլէճէ
տիր : Ինքն-ինքն

— Լը Բէօբլը զազէլծասը , Էվրօբա
տա պուլունան քեաֆֆէյի թէաթըօ
լարըն սթաթիսթիդինի շու վէճհ իլ
պիլտիթի տիր :

Յրբանաատա	337	Թէպըթ
Խթալէատա	298	»
Սբանէատա	168	»
Ինկիլթէրատա	159	»
Ափսթրիատա	152	»
Ամանէատա	115	»
Բրուսիատա	76	»
Ռուսիատա	34	»
Պէլճիգաա	34	»
Հօլանտատա	23	»
Զլիէրիատա	20	»
Բօրթուգալտա	16	»
Լէհիսթանտա	10	»
Սուէտտէ	10	»
Նօրվլնիատա	8	»
Տանիմարգատա	5	»
Շէղվիկտէ	3	»
Եունանտա	4	»
Թիւրքիատա	4	»
Ռւլաճ Պուշտանտա	3	»
Սրբպիատա	1	»

